SPROG SOM KULTURSKABENDE

1 Definition

Sprog er mere end et redskab til kommunikation. I et sociokulturelt perspektiv forstås sprog som et kulturelt redskab, der har betydning for, hvordan mennesker tænker, skaber mening og deltager i verden (Vygotsky, 1978).

Gennem sproget formes og forhandles forståelser, relationer, værdier og måder at være sammen på. Sprog er dermed kulturskabende, fordi det både formes af og er med til at forme de fællesskaber, som mennesker deltager i.

2 Hvad betyder det i praksis?

Når elever møder nye fagbegreber, tekstformer og måder at tale om et fagligt indhold på, lærer de mere end nye ord. De får mulighed for at deltage i fagets måder at undersøge, tænke, forklare og skabe mening på.

Undervisningen får derfor betydning for, hvilke sproglige og faglige deltagelsesmuligheder eleverne møder, og hvordan forskellige perspektiver og erfaringer kan bringes ind i fællesskabet.

3 Sprog som kulturskabende og sprogmodighed

Når sprog er med til at forme fællesskaber, får elevernes mulighed for at bruge deres stemme en særlig betydning. Sprogmodighed handler her om at turde bringe tanker, spørgsmål, erfaringer og perspektiver ind i det faglige fællesskab.

Elevernes bidrag bliver dermed ikke kun udtryk for deres egen forståelse. De er også med til at forme den fælles meningsskabelse.

4 Det er ikke …

- sprog som neutral overførsel af information
- sprog løsrevet fra kontekst
- korrekthed som eneste mål
- sprog som individuel færdighed alene
- fællesskaber, hvor kun bestemte måder at udtrykke sig på får plads.

5 I praksis kan det se sådan ud

- fælles dialoger og undersøgelser
- faglige samtaler og meningsforhandling
- forskellige perspektiver og erfaringer i spil
- brug af elevernes sproglige ressourcer
- samarbejde og fælles problemløsning
- arbejde med fortælling, argumentation og refleksion.

6 Kobling til bogens arbejde med sprogmodighed

Bogens arbejde med sprogmodighed bygger på, at elever udvikler sprog gennem deltagelse og brug. Når undervisningen giver plads til forskellige stemmer, sproglige ressourcer og foreløbige formuleringer, får elever mulighed for både at tage del i og bidrage til det faglige fællesskab.

7 Centrale begreber

- Sprog som kulturelt redskab
- Meningsskabelse
- Deltagelse
- Fællesskab
- Kulturelle praksisser
- Sproglige ressourcer
- Sproglig deltagelse
- Sprogmodighed

8 Teoretiske rødder

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes* (Cole, M., John-Steiner, V., Scribner, S. & Souberman, E. red.). Harvard University Press.

Wertsch, J. V. (1991). *Voices of the Mind: A Sociocultural Approach to Mediated Action*. Harvard University Press.

9 Videre læsning

Gibbons, P. (2016). *Styrk sproget, styrk læringen: Sproglig udvikling og stilladsering i flersprogede klasserum*. Samfundslitteratur.